

Справа “Стеур проти Нідерландів” (Steur v.the Netherlands)

У рішенні, ухваленому 28 жовтня 2003 року у справі “Стеур проти Нідерландів”, Суд постановив, що :

- мало місце порушення ст. 10 Конвенції.

Обставини справи

Заявник, п. Петер Стеур, є громадянином Данії, народився 1951 року і проживає у м. Огстгесті. Він є юристом за фахом.

П. Стеур представляв інтереси свого клієнта, якого було звинувачено у незаконному (шляхом шахрайства) отриманні державної соціальної допомоги. На підставі показів клієнта п. Стеура, котрі останній виклав на допиті, що проводився дізнавачем відповідного центру соціального забезпечення, паном В., за відсутності перекладача чи адвоката, проти клієнта п. Стеура було порушено кримінальну справу і відкрито цивільне провадження.

Під час розгляду справи у цивільному порядку п. Стеур стверджував, що п. В. імовірно домігся відповідних показів клієнта п. Стеура внаслідок вчинення неприпустимого тиску на останнього. П. В. сприйняв такі заяви п. Стеура як такі, що ганблять його честь і професійну репутацію, і відтак звернувся зі скаргою до голови відповідної місцевої асоціації адвокатів. Скаргу було передано на розгляд дисциплінарної комісії.

У рішенні від 1 липня 1996 року дисциплінарна комісія частково задовольнила скаргу п. В., постановивши, що твердження п. Стеура виходили за межі допустимого і не відповідали стандартам поведінки, яких має дотримуватись адвокат. П. Стеур звернувся з апеляційною скаргою на зазначене рішення, проте її було відхилено. Апеляційний трибунал з розгляду дисциплінарних справ, зазначаючи, що заявник не мав жодних доказів на підтвердження своїх заяв на час їх вчинення, окрім підтверджень змісту згаданих тверджень від свого клієнта, постановив, що адвокат не має права виголошувати такі твердження, не маючи для них відповідного фактичного підґрунтя.

Зміст рішення Суду

Обґрунтовуючи порушення ст. 10 Конвенції, заявник стверджував, що рішення Апеляційного трибуналу з розгляду дисциплінарних справ означає, що адвокатам забороняється висловлювати свої міркування щодо фактів, про котрі вони не мають достовірної інформації, наприклад, не володіють точними даними про те, що на їх клієнтів чинився неприпустимий тиск.

Суд зазначив, що попри те, що до заявника не було застосовано жодного покарання, його було визнано винним у порушенні правил адвокатської етики. Це могло справити на нього знеохочуючий вплив у тому розумінні, що п. Стеур надалі міг почуватися обмеженим у виборі позиції під час захисту своїх клієнтів у майбутніх справах. Відтак, були достатні підстави вважати, що свободу вираження поглядів заявника було “затиснуто” у формальні рамки обмежень.

У Суду не виникло сумнівів стосовно того, що дане обмеження було передбачено законом і було спрямоване на досягнення однієї з цілей, передбачених у ч. 2 ст. 10 Конвенції, а саме на захист репутації та прав інших осіб. Суд зазначив, що зауваження п. Стеура могли дискредитувати п. В. У зв’язку з цим Суд вкотре зазначив, що межі допустимої критики стосовно виконання державними службовцями своїх повноважень можуть за певних обставин бути ширшими, аніж тоді, коли критика спрямована на приватних осіб. Проте такий підхід не означає, що державні службовці цілком позбавлені захисту. Як свідчать матеріали даної справи, критика з боку п. Стеура стосувалась тільки реалізації п. В своїх повноважень щодо розслідування конкретної справи. Вона була висловлена в приміщенні суду і не була образою особистого характеру. Вона ґрунтувалась на тому факті, що клієнт п.

Стеура не розумів повністю суті висунутих проти нього звинувачень через відсутність перекладача на допиті.

Суд зауважив, що органи, котрі займались дисциплінарним провадженням у справі заявника, не виявилися спроможними встановити, чи твердження заявника були правдивими або чи були вони добросовісними. Попри те, що жодне дисциплінарне стягнення не було застосоване до заявника, було важко узгодити висловлені ним в порядку виконання його загального обов'язку як адвоката твердження на захист його клієнта (ці твердження зокрема стосувались методів отримання компетентним органом показань від клієнта) з можливістю наступної негативної оцінки цих тверджень з боку дисциплінарної комісії асоціації адвокатів. Зважаючи на викладені обставини, Суд визнав, що обмеження, застосовані до свободи вираження заявником своїх поглядів, не були обумовлені нагальною суспільною потребою.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України М.Ю. Пришляк та П.М. Рабіновичем.